

17.8.2026

TALOUSARVION 2027 JA TALOUSSUUNNITELMAN 2028 – 2029 LAADINTAOHJE

Talousarvion laadinnan aikataulu

6.8.2026	Talousarvion laadintaohjeluonnoksen käsittely johtoryhmässä
17.8.2026	Talousarvion laadintaohje kunnanhallituksessa
18.8.2026	Talousarvion laadintaohjeen ja talousarviopohjan läpikäynti Esihenkilökahveilla Talousarvio laaditaan palvelualueittain palvelualuejohtajan johdolla
7.9.2026	Kuntastrategian käsittely kunnanhallituksessa ja vuoden 2026 sopeuttamistoimenpiteet
14.9.2026 (alustava)	Kuntastrategian käsittely kunnanvaltuustossa
17.9.2026	Talousarvion käsittely johtoryhmässä (eurot)
1.10.2026	Talousarvion käsittely johtoryhmässä (eurot ja tekstit)
6.10.2026 (alustava)	Valtuustoseminaari talousarviosta
24.10.2026 mennessä	Lautakuntien ja tytäryhtiöiden käsittely
2.11.2026	Talousarvion 1. käsittely kunnanhallituksessa
17.11.2026 mennessä	Kunnanvaltuuston päätös veroprosenteista
7.12.2026	Talousarvion 2. käsittely kunnanhallituksessa
14.12.2026 (alustava)	Kunnanvaltuuston käsittely
18.1.2027	Talousarvion täytäntöönpano-ohjeet kunnanhallituksessa
31.1.2027 mennessä	Käyttösuunnitelmien hyväksyntä toimitelmissä

Johdanto

Polvijärven kunnan vuoden 2027 talousarvio ja vuosien 2028-2029 taloussuunnitelma laaditaan tilanteessa, jossa kuntatalous on valtakunnallisesti voimakkaassa muutoksessa ja myös kunnan oma talous edellyttää määrätietoisia ratkaisuja. Talousarvion valmistelun keskeisenä tavoitteena on turvata kuntalaisten palvelut, vahvistaa kunnan elinvoimaa ja palauttaa kunnan talous kestäväälle uralle.

Talouden tasapainottaminen ei ole yksittäinen säästötoimenpide vaan koko organisaation yhteinen toimintatavan muutos. Jokaisen palvelualueen tulee arvioida toimintaansa avoimesti ja etsiä ratkaisuja, joilla palveluja voidaan järjestää nykyistä vaikuttavammin, kustannustehokkaammin ja yhteistyötä vahvistaen.

Samalla on huolehdittava siitä, että Polvijärvi säilyy hyvänä paikkana asua, yrittää, tehdä työtä ja kasvattaa perhettä. Talouden vakauttaminen ja elinvoiman kehittäminen eivät ole toisilleen vastakkaisia tavoitteita, vaan ne tukevat toisiaan.

17.8.2026

Vuoden 2027 talousarvio perustuu syksyllä 2026 hyväksyttävään kuntastrategiaan. Jokaisen talousarvioesityksen tulee osaltaan toteuttaa strategian tavoitteita ja osoittaa, miten toiminta edistää kunnan pitkän aikavälin menestystä.

Lähtötilanne

Vuoden 2025 tilinpäätös oli alijäämäinen noin 628 000 euroa. Polvijärven kunta sai harkinnanvaraista valtionosuutta noin 560 000 euroa vuodelle 2025, ilman sitä alijäämä olisi ollut suurempi. Vuoden 2026 talousarvio on myös laadittu alijäämäisenä noin 405 000 euroa. Lisäksi taseessa on kertynyt alijäämää noin 313 000 euroa.

Vuoden 2026 tilinpäätösennuste ilman sopeuttamistoimenpiteitä on noin - 850 000 euroa. Vuoden 2026 tulossennusteeseen liittyy merkittäviä epävarmuustekijöitä, ja kunnanhallitus on kokouksessaan 15.6.2026, 107 §:ssä edellyttänyt palvelualueita esittämään sopeuttamistoimenpiteitä jo kuluvalle vuodelle ja ne käsitellään 7.9.2026 kunnanhallituksen kokouksessa.

Kunta-alan palkkaratkaisu nostaa palkkoja vuoden 2026 tasosta 1.4.2027 alkaen vähintään 2,4 %. Sopimukseen sisältyy ns. perälautatarkastelu, minkä vaikutus ei vielä ole tiedossa.

Kesäkuun 2026 veroennustekehikon mukaan Polvijärven kunta saa vuonna 2026 verotuloja noin 70 000 euroa vähemmän kuin talousarviossa on ennakoitu ja vuodelle 2027 tilanne näyttäytyy kevään tilannetta noin 20 000 euroa paremmalta. Valtionosuudet pienenevät noin 235 000 vuodelle 2027.

Vuodelle 2027 hyväksytty taloussuunnitelma on 818 000 euroa alijäämäinen. Kun taloussuunnitelmaa tarkistetaan edellä todetulla verorahoituksen ja valtionosuuksien supistumisella, on vuoden 2027 talous yli miljoona euroa alijäämäinen. Seuraavien kolmen vuoden aikana sopeuttamistarve on yhteensä noin 1,6 miljoonaa euroa. Merkittävästi kasvaneen alijäämätason vuoksi vuoden 2027 talousarviota ei voida lähteä rakentamaan taloussuunnitelman mukaisten toimintakulujen mukaan, vaan kuluja on karsittava niin, että tilikauden 2027 tulos tulee olemaan vähintään nolla euroa.

Talousarvion valmistelu

Kunnan taloussuunnittelukausi on kolme vuotta, 2027-2029. Vuodelle 2027 laaditaan talousarvio ja vuosille 2028-2029 taloussuunnitelma. Talousarvio sisältää käyttötalousosan, tuloslaskelmaosan, investointiosan, rahoitusosan ja taloussuunnitelman. Osana talousarviota hyväksytään myös henkilöstösuunnitelma.

Talousarvio laaditaan valtuustoon nähden sitovana käyttötalousmenojen osalta toimialoittain. Talousarvioehdotuksen tilannetta käsitellään 17.9.2026 johtoryhmässä ja ennakkotilanteena kunnanhallituksen 28.9.2026 kokouksessa ajankohtaiskatsauksessa ennen valtuustoseminaaria 6.10.2026. Toimielinten ensimmäiset käsittelyt oltava 24.10.2026 mennessä. Toimielinten talousarvioehdotuksiin sisällytetään henkilöstösuunnitelma perusteluineen.

17.8.2026

Vuoden 2027 talousarvio tehdään 10 euron tarkkuudella ja vuosien 2028–2029 taloussuunnitelma tehdään 1000 euron tarkkuudella. Koko suunnitelmakausi 2027–2029 esitetään vuoden 2026 rahanarvossa. Määrärahat ja tuloarviot ilmoitetaan arvonlisäverottomina (nettomääräisinä).

Käyttötalouden budjetointi

Talousarvio laaditaan valtuuston nähden sitovana palvelualueille. Budjettiesitykset vuodelle 2027 tallennetaan Raindance-budjetointiohjelmiaan. Talousarvioehdotukset tehdään todellista tarvetta vastaaviksi tarkkaa suunnittelua noudattaen. Luvut syötetään budjettiin tileille kustannuspaikoittain.

Budjettiraamissa ei ole vielä huomioitu sote-kiinteistöjen ja vuokra-asuntojen yhtiöittämissiin liittyviä kustannuksia. Elinympäristölautakunta pyrkii kustannussäästöihin tilakustannusten osalta kiinteistöselvityksen valmistuttua.

Palvelualueiden osalta pyritään 4 %:n sopeuttamiseen vuoden 2026 talousarvion menoihin verrattuna (yhteensä – 633 000 euroa). **Palvelualueiden on sisällytettävä tulevat palkankorotukset omaan raamiinsa (koko kunnan osalta noin 4 % nousu vuoteen 2026 verrattuna).**

Sopeuttamistavoite palvelualueittain:

- hallintopalvelut – 69 000 euroa
- elinvoimapalvelut – 60 000 euroa
- hyvinvointipalvelut -352 000 euroa
- elinympäristöpalvelut – 152 000 euroa

Vuosilomien, lyhyiden sairauslomien ym. sijaisuudet hoidetaan pääsääntöisesti ao. toimintoon nimetyllä henkilöstöllä. Mikäli ulkopuolisia sijaisia kuitenkin tarvitaan, budjetoidaan heille varattavat palkkamäärärahat sijaistarpeen mukaisille tileille.

Talousarvio sisältää sekä ulkoiset että sisäiset erät, mutta on valtuustoon nähden sitova ulkoisten erien osalta. Sisäisiä eriä ovat mm. toimistopalvelut, kunnan oman toiminnan ateriapalvelut ja sisäiset vuokrat. Sisäisten erien budjetoinnissa on huomioitava, että sisäinen meno ja tulo tulee olla yhtä suuri (netto = 0). Sisäisen palvelun tuottajan on valmisteltava oman toimintansa sisäisten erien jakaminen yhdessä talous- ja henkilöstöpäällikön kanssa, ja erien budjetointi suoritetaan keskitetysti palvelualueiden ja talous- ja henkilöstöpäällikön yhdessä sopimalla tavalla.

Kustannuslaskennalliset erät tallennetaan keskitetysti talouspalveluissa.

Kustannuslaskennallisia eriä ovat mm. palvelualueiden hallintokulujen, henkilöstö-, palkka- ja taloushallinnon, työterveyshuollon ym. kustannusten vyörytykset ja poistot.

Talousarvioehdotukseen sisältyvien kehittämishankkeiden kustannusarviot ja kuntarahaosuudet on eriteltävä tekstiosuuksissa. Talousarviossa huomioidaan varaus uusien, merkittävän rahoituksen saavien hankkeiden omarahoitusosuuksiin. Hankkeet

17.8.2026

budjetoidaan palvelualueittain yhdelle kustannuspaikalle, ja hankkeet eritellään käyttämällä kirjausvaiheessa tunnisteita. Hankkeista pidetään hankerekisteriä, joista selviää mm. niiden kustannukset ja rahoitus, toteutusaika sekä kunnan omarahoitusosuus.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstömenot muodostavat yli puolet Polvijärven kunnan käyttötalousmenoista. Henkilöstömenoja tulee tarkastella kriittisesti tehtävän vapautuessa. Tehtävän vapautuessa on myös harkittava ostopalvelun käytön tarkoituksenmukaisuus ao. tehtävän hoidossa ja verrattava oman työn ja ostopalvelun kustannuksia. Jokainen vapautuva tehtävä käsitellään ennen täyttöä kunnan johtoryhmässä.

Henkilöstösuunnitelmassa esitetään kootusti tulosalueittain ja nimikkeittäin sekä vakituinen että määräaikainen henkilöstö. Lisäksi ne esitetään henkilötyövuosina.

Muutokset henkilöstösuunnitelmaan merkitään vuodelle 2027 sekä suunnitelmavuosille noudattaen ennakoivan henkilöstösuunnittelun periaatteita siten, että mm. eläköitymisten ja suunniteltujen organisaatorakennemuutosten yms. vaikutukset huomioidaan mahdollisimman kattavasti.

Tavoitteet ja kuntastrategia

Talousarvioon sisällytetään valtuustoon nähden sitovat, palvelualuekohtaiset strategiset tavoitteet. Päivitetty kuntastrategia on valtuuston käsittelyssä syyskuun kokouksessa.

Toimielimet käsittelevät myös tavoitteet ja mittarit osana talousarvioehdotusta. Lisäksi hyvinvointisuunnitelman tavoitteet huomioidaan ehdotuksessa.

Talousarvio ei ole pelkästään määrärahojen kokoelma, vaan kunnan tärkein toiminnan johtamisen väline. Vuoden 2027 tavoitteiden tulee kuvata konkreettisia muutoksia, joilla kuntaa kehitetään strategian mukaisesti.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää:

- talouden tasapainottamiseen ja tuottavuuden parantamiseen
- kunnan elinvoiman ja yritysmuotoisuuden vahvistamiseen
- lasten, nuorten ja ikääntyvien hyvinvoinnin edistämiseen
- henkilöstön työhyvinvointiin ja osaamisen kehittämiseen
- digitalisaation hyödyntämiseen palveluiden uudistamisessa
- palvelualueiden väliseen yhteistyöhön ja päällekkäisen työn vähentämiseen
- ulkopuolisen rahoituksen aktiiviseen hyödyntämiseen

Jokaiselle tavoitteelle tulee määritellä selkeä mittari sekä arvio siitä, miten tavoitteen toteutumista seurataan vuoden aikana.

17.8.2026

Verotulot ja valtionosuudet

Talousspalvelu vastaa verotulojen ja valtionosuuksien sekä korko- ja muiden rahoitustuottojen ja -kulujen budjetoinnista.

(Luvut 1000 e)	2025	2026	2027	2028	2029
Verotulot	7 529	8 198	8 140	8 358	8 518
Valtionosuudet	3 042	3 414	3 179		

Taloussarvioehdotus ei sisällä tällä hetkellä veroprosentin korotusesitystä.

Vuodelle 2027	Tilanne 5/2026	Tilanne 6/2026
1. Verotulot		
Kunnallisvero	5 848 000	6 069 000
Yhteisövero	1 189 000	1 138 000
Kiinteistövero	1 025 000	990 000
Yhteensä	8 062 000	8 197 000
2. Valtionosuudet		
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	375 184	404 761
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	2 647 600	2 503 247
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-478 467	-478 467
Verotulomenetyksen kompensatio	750 129	750 129
Yhteensä	3 294 446	3 179 670

Investoinnit

Investointitaso pidetään selvästi vuosikatteen ja poistojen tasoa alhaisempana, jotta kunnan velkamäärä saadaan pieneneään. Investointien vaikutukset käyttötalouteen ja poistoihin on selvitettävä. Muita kuin ns. pakollisia hankkeita tarkastellaan kriittisesti, mikä palvelualueiden on huomioitava jo esityksiä tehdessään. Investointiosaan esitetään vain ne investoinnit, joiden toteuttaminen on realistista.

Investointeihin otettavan hankkeen / hankinnan kustannusten on oltava vähintään 10.000 euroa.

17.8.2026

Konserni

Konserniyhtiöille asetetaan liiketoiminnan strategiset kehittämistavoitteet sekä toiminnan ja talouden tavoitteet.

Lopuksi

Vuoden 2027 talousarvio on koko organisaation yhteinen ponnistus. Talouden tasapainottaminen onnistuu vain, jos jokainen palvelualue osallistuu aktiivisesti ratkaisujen löytämiseen ja toimintatapojen uudistamiseen.

Samalla meidän tulee säilyttää rohkeus kehittää kuntaa. Elinvoiman vahvistaminen, uusien mahdollisuuksien hyödyntäminen ja kuntalaisten hyvinvoinnista huolehtiminen ovat edelleen toimintamme keskiössä.

Muutokset edellyttävät yhteistyötä, avointa vuoropuhelua ja kykyä tarkastella omaa toimintaa uudesta näkökulmasta. Rakennamme yhdessä taloudellisesti vakaata, vastuullisesti uudistuvaa ja tulevaisuuteen katsovaa Polvijärveä.

Polvijärvellä 17.8.2026
Kunnanhallitus

Urpo Leminen
Kunnanhallituksen puheenjohtaja

Mervi Pääkkö
Kunnanjohtaja

